

REVUE INTERNATIONALE DE SÉCURITÉ SOCIALE

Vol. 48, 1995.

Ovaj međunarodni časopis za pitanja socijalne sigurnosti kojeg izdaje Međunarodna asocijacija za socijalnu sigurnost sa sjedištem u Ženevi u novije se vrijeme najviše bavi problemima mirovinskog osiguranja i njegove transformacije. No časopis donosi i druge zanimljive priloge iz područja socijalne sigurnosti.

U našem prikazu koncentrirat ćemo se na ključne priloge objavljene u prošlogodišnjim brojevima časopisa.

U broju 1 nalazimo nekoliko zanimljivih članaka. Prvi je Roberta B. Hudsona: *Evolucija države dobiti: promjene u pravima i odgovornostima za stare osobe*. Autor konfrontira aktuelne rasprave o državi dobiti i one o uvjetima života starih ljudi u industrijaliziranim zemljama. On daje prijedloge o tome kako se odnositi prema različitim rizicima koje donosi starost. Temeljna načela od kojih pri tome polazi jesu univerzalizam i adekvatnost. No primjena tih načela u stvarnosti zahtijeva nova istraživanja.

Četiri daljnja priloga u ovom broju časopisa posvećena su: socijalnoj sigurnosti ovisnih osoba u Njemačkoj i drugim zemljama (komparativna analiza), mirovinskom sustavu osiguranja u Sloveniji, reformi javnih mirovina u Japanu te raspravama o odnosu između ekonomskih prioriteta i dohodovne potpore u SAD.

U broju 2 časopisa najznačajniji je prilog Petera Whitforda *Korištenje stope zamjene u međunarodnim usporedbama sustava davanja*. "Stopa zamjene" kod socijalnih davanja, a posebno kod mirovina, označava razinu davanja u odnosu na prosječne plaće ili, što je često u usporedbama, u odnosu na prosječne plaće fizičkih radnika. Ta stopa indicira karakter pojedinih sustava socijalnog i mirovinskog osiguranja, odnosno stupanj njihove izdašnosti. U ovom članku autor analizira "stope zamjene" u zemljama OECD i dolazi do zaključka da to ipak nije dovoljno vjerodostojan pokazatelj za pouzdanu ocjenu stanja socijalne sigurnosti pojedinih zemalja. Autor, naime, smatra da u analizi treba voditi računa o cjelini sustava davanja, to jest o načinu prikupljanja i distribucije mirovina. Npr. u onim zemljama u kojima

postoji kotizacija poslodavaca u mirovinske fondove davanja su izdašnija nego u zemljama u kojima se mirovine financiraju iz poreza. Međutim, kotizacije poslodavaca ne figuriraju u kalkulaciji "stope zamjene", pa je izdašnost ovih sistema u financiranju socijalnih davanja podcijenjena. Autor stoga predlaže da se u studiranju sustava socijalne sigurnosti koristi serija komplementarnih indikatora koja će dati objektivniju sliku stanja.

Drugi prilog vrijedan pažnje u ovom broju jeste *Javni sustav mirovina u Brazilu: promjene u orijentaciji, političke posljedice*, autora Gilberta Hochmana i Johna B. Williamsona. Promjene mirovinske politike šezdesetih i sedamdesetih godina u Brazilu izazvale su neke neočekivane političke posljedice. Npr. pojavili su se sindikati seljaka i dobnih interesnih skupina koje su svoje djelovanje u javnom životu dobrim dijelom usmjerili na mirovinsku politiku. Autori također diskutiraju o utjecaju brazilskih reformi na reforme u drugim, nedavno demokratiziranim zemljama Latinske Amerike.

Dvobroj 3-4 u potpunosti je posvećen mirovinskim reformama. Središnje mjesto zauzima članak *Jedna rizična strategija? Prijedlozi Svjetske banke* kojeg su napisali Roger Beattie i Warren McGillivray. To je kritička analiza izvještaja o problematici mirovina u svijetu kojeg je 1994. godine objavila Svjetska banka. Radi se o izvještaju - knjizi *Averting the old age crisis: Policies to protect the old and promote growth*. Autori osporavaju osnovne teze izvještaja Svjetske banke prema kojima su javni mirovinski sustavi doživjeli neuspjeh. Oni dokazuju da slične slabosti poput javnih imaju i privatni mirovinski sustavi. Nadalje, autori misle da zamjena sustava socijalne sigurnosti s obveznom štednjom sadrži neprihvatljive rizike i da će povisiti troškove zaštite starih osoba. Osim toga, prelazak s jednog na drugi sustav osiguranja starosti donosi visoka opterećenja generaciji sadašnjih zaposlenih. U članku se sugerira popravak i otklanjanje slabosti sadašnjih sustava mirovinskog osiguranja, a izbjegavanje radikalnih mjera koje sadrže mnoge rizike, a rezultat im je neizvjestan.

Drugi zanimljiv članak je Monike Queisser: *Poslije Čilea, reforme druge generacije u Latinskoj Americi*. Riječ je o mirovinskim reformama u Argentini, Kolumbiji i Peruu, koje su uslijedile nakon čileanske reforme 1981. godine. Ove reforme "druge generacije" koristile su

čileanska iskustva. One su također pokazale ograničenja koja se javljaju kao posljedica takvih promjena u socijalnom osiguranju u srednje razvijenim zemljama. Njihova su iskustva svakako zanimljiva za postsocijalističke zemlje kao što je Hrvatska.

Svrćamo također pažnju na opsežni članak Michel Voirina: *Privatni mirovinski sustavi u odnosu na javne sustave: ključ za komparativni pristup*. Riječ je o zaista iscrpnoj, vrlo informativnoj analizi privatnih i javnih mirovinskih sustava, njihovih prednosti i nedostataka, kao

i kombinacija tih dvaju modela mirovinskog osiguranja.

Nalazimo da je ovaj časopis u 1995. godini donio nekoliko izvrsnih analiza koje svakako treba pročitati ako želimo proniknuti u složene probleme mirovinskih sustava i drugih sustava socijalne sigurnosti i shvatiti reforme koje pojedine zemlje poduzimaju u nastojanju da ih prilagode aktuelnim gospodarskim i društvenim prilikama.

Vlado Puljiz